ТАТАРСТАН ВАРИСЛАРЫ

Татар халык Мәкальләре

ТУЛПАР, ТОЯГЫ КЫЗСА, КАНАТЛАНЫП ОЧАР

Эштә җитез, уңган, үзен аяп тормый, күп хезмәт итә, кызып китеп, тиз эшли торган кеше турында әйтелә.

ЮЛГА ЧЫКСАҢ, АЛДАГЫ КЕШЕНЕ ҖИТӘРГӘ ТЫРЫШ, АРТТАГЫСЫН КӨТМӘ

Берәр эшне башлап, максатка тизрәк ирешер өчен, эленке-салынкы булмыйча, җәһәт эш итәргә кирәклеген аңлата.

ҖИККӘН АТЫҢ ҖИЛДӘЙ БУЛСЫН

Тормышта, җитди эшләр башкарганда, җебегән, ялкау кешеләргә таянма, ярдәмчеләрең зирәк, үткен булсын дигәнне аңлатып әйтелә.

*Төрле кыен хәлләргә дә чыдап,
җиңеп чыккан кеше турында әйтелә.*

АТ – ТАУДА, ЕГЕТ ЯУДА СЫНАЛА

САБЫР ИТКӘН – МОРАДЫНА ҖИТКӘН

Эшне кыен дип ташламыйча, чыдам булып һәм ихтыяр көчен туплап, уңай нәтиҗәгә ирешкән кеше турында әйтелә.

САБЫР ЧЫДЫЙ, САБЫРСЫЗ ЕЛЫЙ

Авырлыклардан курыкмыйча, алда торган эшне азагынача башкарып чыккан кеше турында әйтелә.

АБРУЙ — ИРНЕҢ КУӘТЕ

Рухы белән көчле, кешеләргә ярдәмчел, коллективта хөрмәт, абруй казанган кешегә карата әйтелә.

ТӘРӘЗӘСЕНӘ КАРАМА, ДӘРӘҖӘСЕНӘ КАРА

Кешене байлыгына, затлы йортына карап түгел, ә кешелеклелек сыйфатларына карап хөрмәт итәргә кирәк дигәнне аңлата.

КҮЛНЕҢ КҮРКЕ – КАМЫШ, ИРНЕҢ КҮРКЕ – НАМУС

Ир-ат намуслы, уңай, матур сыйфатларга ия булырга тиеш дигәнне аңлата.

КИТАП — БЕЛЕМ ЧИШМӘСЕ

Кеше белмәгәнен китаптан укып
белә ала, чөнки анда
кешелек дөньясы ачкан белемнәр
тупланган дигәнне аңлата.

ЭЗЛӘГӘН ТАБАР

Тик тормаган, кызыксынган, хәрәкәттәге кеше, һичшиксез, ниндидер уңышка ирешә дигәнне аңлата.

ГЫЙЛЕМЛЕК – НУР, НАДАНЛЫК – ХУР

Кеше надан булмаска, белемгә омтылырга, кызыксынып яшәргә тиеш дигәнне аңлата.

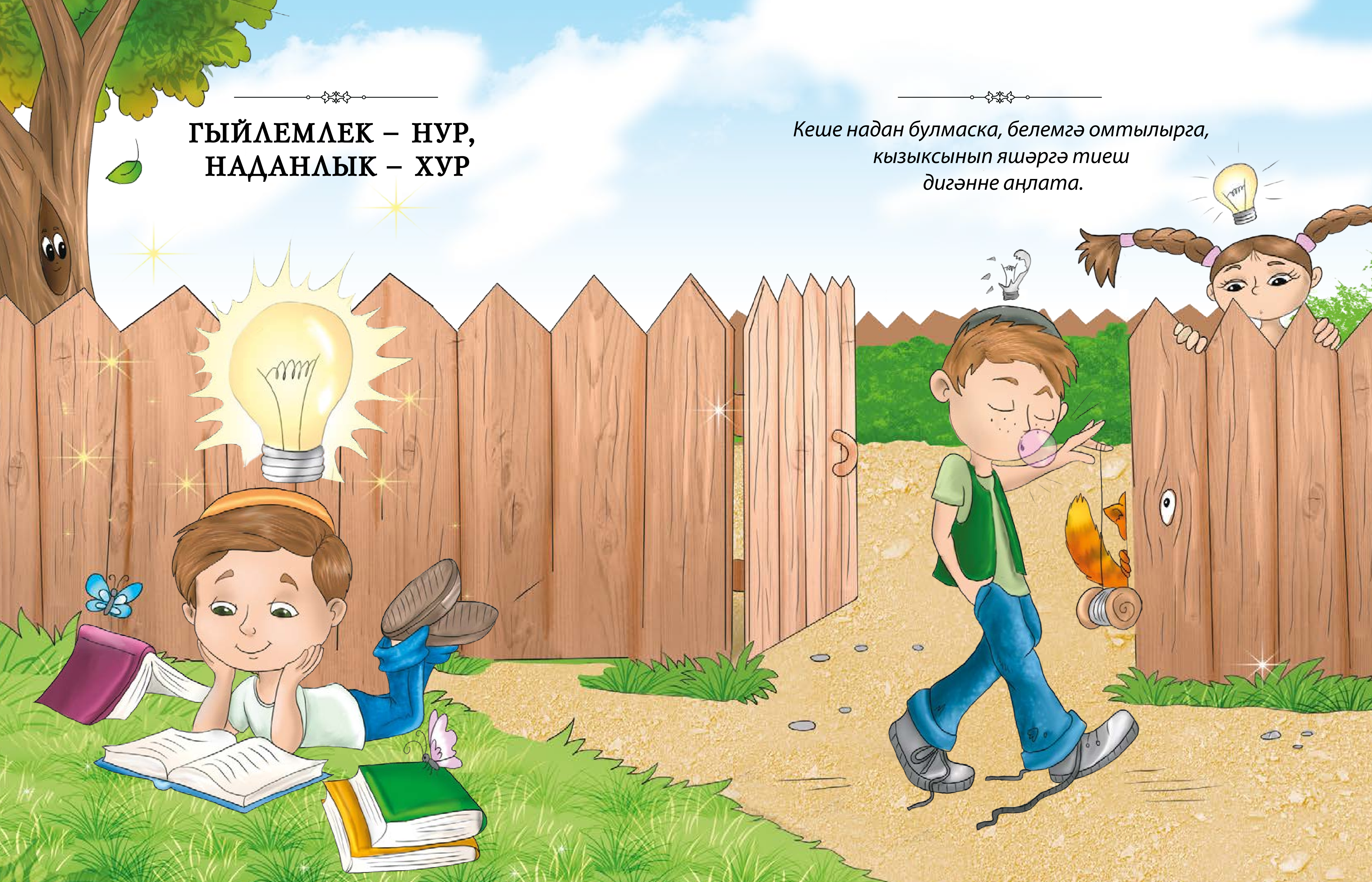

БУЛАСЫНЫҢ БУЫНЫННАН БИЛГЕЛЕ

Баланың яшьтән үк гамәленә, эшенә, сүзенә, үзен тотышына карап, киләчәктә нинди кеше булып җитешәсен чамалап була дигәнне аңлата.

БУЛЫР АШЛЫК ШЫТЫМЫННАН БИЛГЕЛЕ

Чәчкән игеннең ничек шытып чыгуына карап, көзен җыеп аласы уңышны чамалап була дигәнне аңлата.

БАЛАНЫҢ БАРМАГЫ АВЫРТЫР, АНАНЫҢ ЙӨРӘГЕ АВЫРТЫР

Баласына килгән кыенлыкларны, авыру һәм уңышсызлыкларны ананың, үз йөрәгенә якын алып, үзенә төшкән авырлык кебек кабул итүен аңлатып әйтелә.

АТАНЫ КҮРЕП УЛ ҮСӘР, АНАНЫ КҮРЕП КЫЗ ҮСӘР

Ата кеше үзе белгән һөнәрләргә, гореф-гадәтләргә – улын, ана кеше кызын өйрәтергә тиеш дигәнне аңлата.

АТА УЧАГЫН СҮНДЕРМӘ

Ата йортын, туган нигезне онытма, олыгайган ата-анаңа һәрвакыт ярдәм итеп яшә дигәнне аңлатканда әйтелә.

АЛТЫ КӨН АЧ БУЛСАҢ ДА, АТА ГАДӘТЕН ҖУЙМА

Нинди генә кыен хәлләргә очрасаң да, ата-бабадан килгән гореф-гадәтләрне ташлама дигәнне аңлата.

ОСТАЛЫК — ИҢ ЗУР БАЙЛЫК

Кулы һөнәр белгән оста һәрвакыт матур тормышка ирешә ала дигәнне искәртеп әйтелә.

УҢГАН ЕГЕТ ХУР БУЛМЫЙ

Уңган-булган кеше беркайчан да югалып калмый, теләсә нинди эшне башкарып чыга ала дигәнне аңлата.

ОСТАНЫҢ КУЛЫ БИИ

Эшне җиңел, тиз һәм ипле итеп башкарган оста куллы кешегә карата әйтелә.

БЕРДӘМЛЕК БАРДА – ТЕРЕКЛЕК БАР

Бердәм, бер йодрыкка тупланып яшәгән җәмгыятькә яки, бер фикердә булып, тату яшәгән гаиләгә бернинди куркыныч та янамый, тыныч, матур тормыш алып барырга мөмкин дигәнне аңлата.

БЕРҮЗЕҢ ТАУ КҮЧЕРӘ АЛМЫЙСЫҢ

Зур эшләрне ялгызың гына түгел, бергәләп башкарырга кирәклекне аңлата.

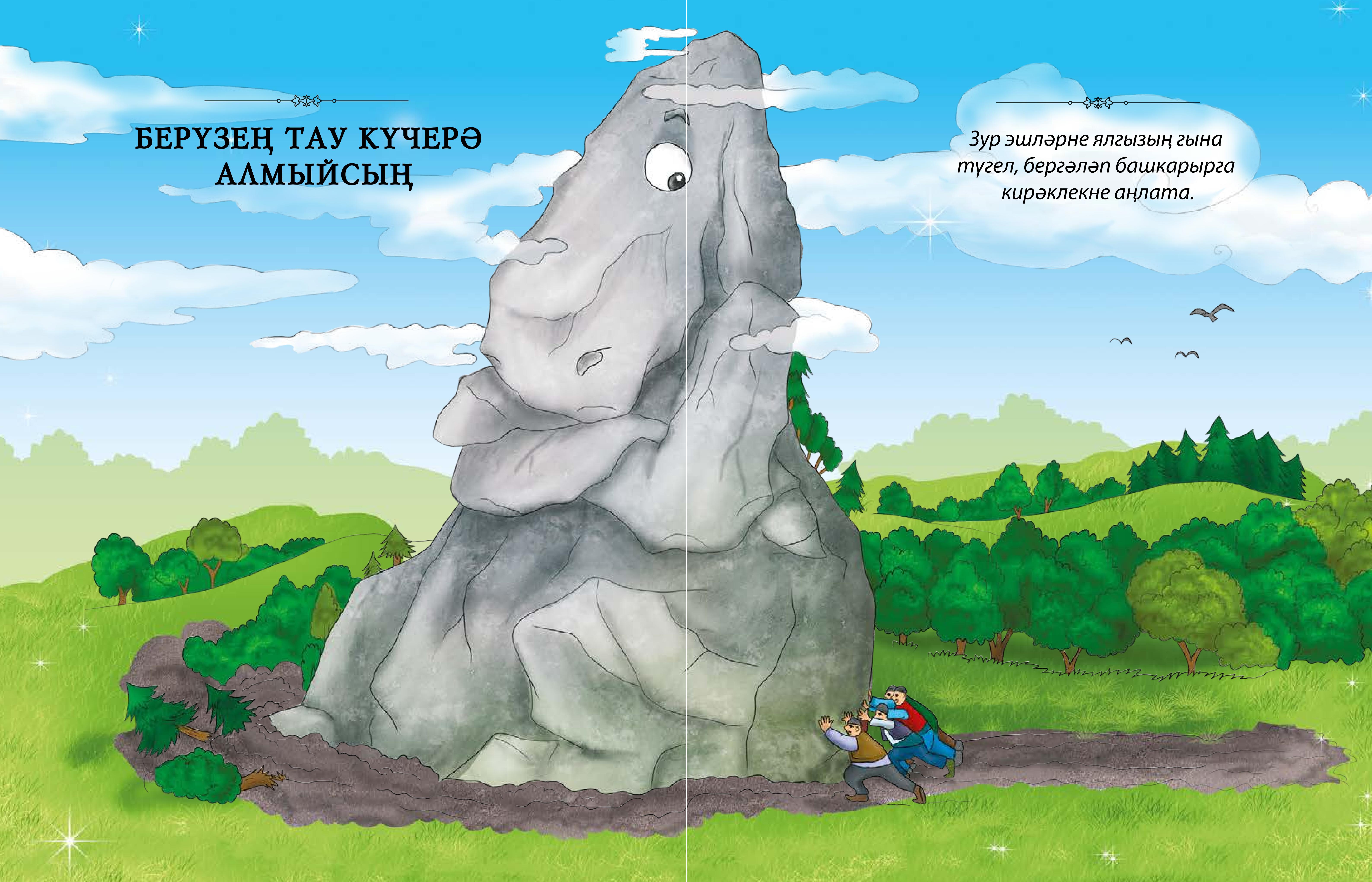

АЕРЫЛГАННЫ АЮ АШАР, БҮЛЕНГӘННЕ БҮРЕ АШАР

Күмәк эшне башкарганда, коллективтан читләшеп, мәсьәләне һәркем үзенчә хәл итәргә тырышу уңай нәтиҗә бирмәскә мөмкин дигәнне аңлатып әйтелә.

ТЫРЫШКАН ТАБАР, ТАШКА КАДАК КАГАР

Теләсә нинди кыенлыкларны да җиңеп, максатына ирешкән кешегә карата әйтелә.

ТЫРЫШКАННЫ ТАШ БӘЙЛӘ ДӘ БАТЫР, УЛ БАРЫБЕР КАЛКЫР

Тырыш кеше, бернинди дә кыенлыкларга карамыйча, килеп чыккан каршылыкларны җиңеп, бирешмичә, максатына туры бара дигәнне аңлата.

Эшендә төрле кыенлыклар, уңышсызлыклар очраса да, куйган максатына ирешми калмый торган кешегә карата әйтелә.

ТЫРЫШ АСТА КАЛМАС, АСТА КАЛСА ДА, БЕР ӨСКӘ ЧЫГАР

СУ ТҮБӘНГӘ ОМТЫЛЫР, КЕШЕ — ЮГАРЫГА

Кешенең һәрвакыт алдына максат куеп, планнар корып яшәвен, аның табигате шундый булуын аңлатып әйтелә.

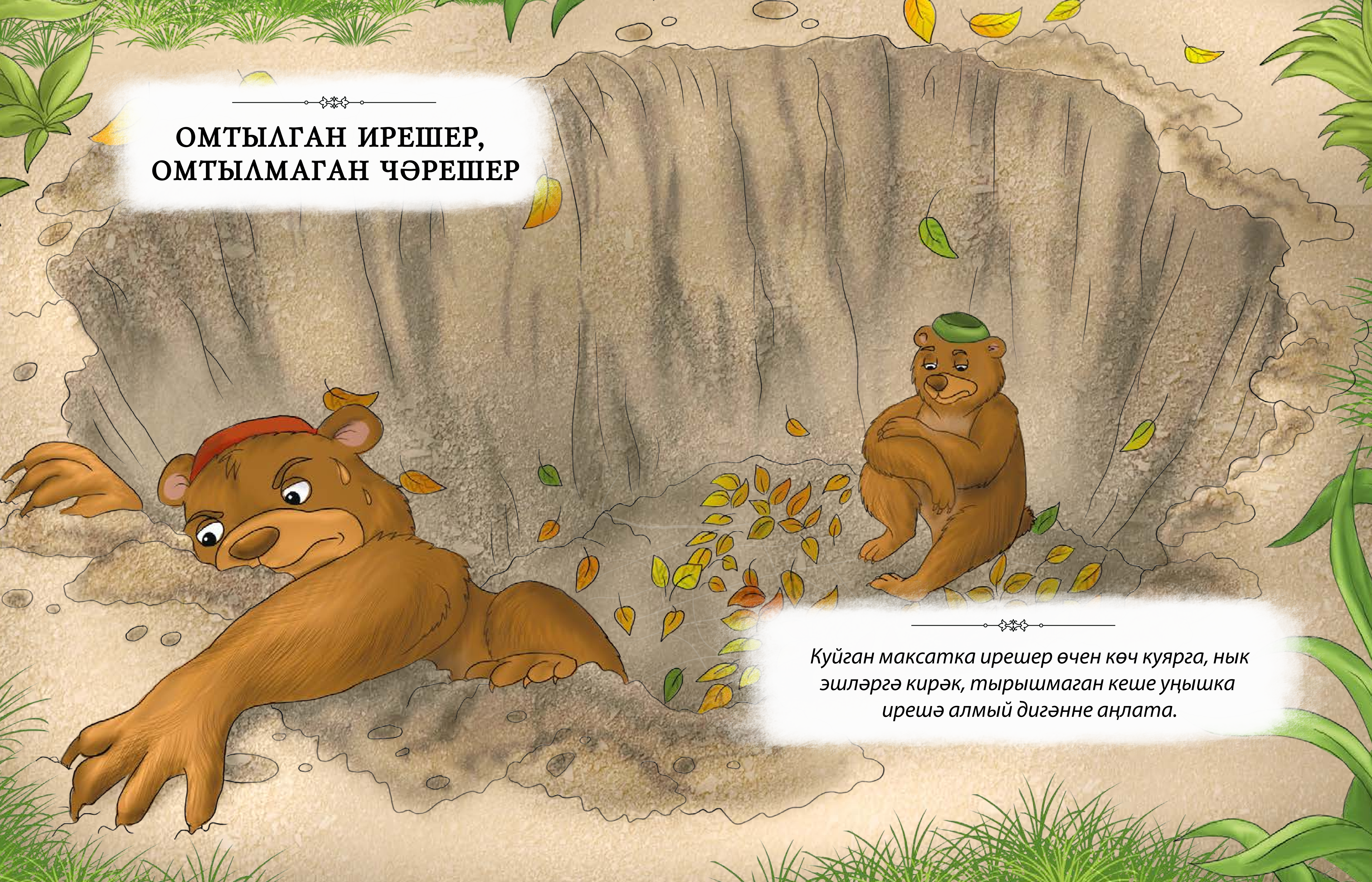

ОМТЫЛГАН ИРЕШЕР, ОМТЫЛМАГАН ЧӘРЕШЕР

Куйган максатка ирешер өчен көч куярга, нык эшләргә кирәк, тырышмаган кеше уңышка ирешә алмый дигәнне аңлата.

АККАН СУ ЮЛЫН ТАБАР

Тырышкан кеше һәрвакыт алдында торган максатына ирешүнең берәр юлын, әмәлен табар дигәнне аңлата.

ТАТАРСТАН ВАРИСЛАРЫ

ТОИ ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ
ТАТАРСКОЕ ДЕТСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО • ТАТАР БАЛАЛАР НӘШРИЯТЫ
www.tatbook.ru

ТАТАР ХАЛЫК МӘКАЛЬЛӘРЕ

www.варислар.рф

«Татарстан Варислары» сериясенең электрон китаплары **www.варислар.рф** порталында урнаштырылган. Анда әлеге китапларны һәм аларга бәйле мультфильмнарны һәм мультимедиаларны йөкләтеп алу һәм карау мөмкинлеге дә бар.

Электронные книги серии «Татарстан Варислары» размещены на портале **www.варислар.рф** с возможностью скачивания и просмотра книг и соответствующих мультфильмов и мультимедиа.

© Татарское Детское Издательство
www.tdpress.ru

ISBN 978-5-6043753-3-4
9 785604 375334